A°. 1859. N°. 269.

VRIJDAG 11 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht

Gezien de missive van het bestuur der maatschappij van moederlijke liefdadigheid alhier, volgens welke weder als naar gewoonten in den loop der eerstvolgende week aan de huizen der ingezetenen zullen worden gezonden billetten van inschrijving voor de dienst van het volgende jaar;

Hebben vermeend de gegoede ingezetenen met verwijzing naar het doel dezer inrigting, verzorging namelijk van behoeftige kraamvrouwen, te mogen opwekken en aansporen om door ruime bijdragen een ieder naar zijn vermogen de liefdelijke pogingen van het voormelde bestuur te ondersteunen en hetzelve zoo in staat te stellen om zijne bemoeijingen met ijver te kunnen voortzetten.

Utrecht 10 Nov. 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd.
W. M. J. VAN DIELEN Weth.
Ter ordonnantie van dezelven
H. G. RÖMER.

UTRECHT, Vrijdag 11 November.

Gister hebben wij onzen lezers in de stad nog afzonderlijk mededeeling gedaan van de belangrijke proklamatie, waarmede de diktator van Parma en Modena, *Farini*, ook het bestuur over de Romagna heeft op zich genomen. Dat stuk is in zeer krachtige bewoordingen vervat; het herinnert er aan, dat de bewoners der Romagna getrouwe Katholieken zijn, maar ook getrouwe Italianen, die de vrijheid begeeren, en die ten slotte, als Europa geen gehoor mogt willen verleenen aan hunne regtmatige wenschen, niet zoo ligtelijk zullen buigen, maar alleen handelen naar de eischen van regt en eer. Als men zulke taal in verband brengt met de opdragt van het regentschap over de staten van Midden-Italië aan den prins *v. Carignan*, dan is het duidelijk, dat de Italianen ten laatste besloten schijnen met forschen tred den weg op te gaan, dien keizer *Napoleon* hun zelf heeft aangewezen, toen hij hen tegen Oostenrijk ten strijde opriep. De keizer leere daaruit, dat het niet altijd even gemakkelijk is, om eerst bondgenooten in den strijd nevens zich te doen staan, om hen daarna, naar 't ons lust, huiswaarts te zenden, en te doen, als of men nimmer iets met hen heeft te doen gehad. Dat kon met *Kossuth* nog gaan, met wien de Fransche keizer zich niet te ver nog had ingelaten; met de Italiaansche liberalen gelukte het niet, en deze werken thans voort, in den geest, dien *Napoleon* zelf heeft aangegeven. *Farini* had dus regt daarop te wijzen in zijne hierboven besproken proklamatie, die zeker diepen indruk zal maken in Italië en in Europa, en aan 't kongres nader in herinnering brengen, wat Italië naar billijkheid van de groote mogendheden verwacht.

Gister hebben we nog opgenomen de verkorting uit het artikel van den *Constit.*, welks raadgevingen goed, zijn maar wel niet zeer veel zullen uitwerken, en de ministeriële rede op het banket van den lord maijor van Londen gehouden, waarin de deelneming van Engeland aan 't kongres nog niet als zekerheid is voorgesteld, waarin de regten der Italianen om hunne eigen zaken te regelen nogmaals op officiële wijze door Engeland worden erkend, en waarin ten slotte een geruststellende volzin voorkomt, omtrent de onderlinge vriendschappelijke verhouding tusschen de Staten. Vooral uit dat laatste oogpunt is de ministeriëlë verklaring niet zonder belang voor hen, die de toekomst voortdurend zeer donker inzien.

Wat er van 't kongres zal worden, blijft in 't onzekere hangen: daarentegen is het berigt ons geworden, *dat gister te Zurich bepaald de vredesverdragen onderteekend zijn.* Dit is eigenlijk voor heden het groote nieuws, ofschoon het zijn belang ten deele verloren heeft, omdat men elken dag op het berigt van die teekening gewacht heeft.

Was er eerst sprake van, dat de zaak van de Suezdoorgraving op het kongres zou gebragt worden, thans zegt men, dat Frankrijk er zeer op werkt, ook de herziening der Weenerverdragen in hun geheel te verkrijgen. Dat zou een der hoofdpunten zijn van de vele onderhandelingen, die nog voortdurend over het kongres gevoerd worden.

Ofschoon niet van staatkundigen aard, mogen wij hier nog wel herinneren aan het *Schillers*feest, dat gister door geheel Duitschland met zoo groote opgewondenheid is gevierd, en door de Duitschers overal elders met belangstelling is herdacht. Vooral thans, nu de nationaliteit van Duitschland pas eenigzins is opgewekt geweest, heeft die algemeene opgewonden viering ook wel eenige politieke beteekennis.

De sinds gister ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Modena, Woensdag avond. De diktator van Modena en Parma heeft het bestuur over de Romagna aanvaard met eene proklamatie, waarin hij zegt, dat hij met vertrouwen den hem door de volksvertegenwoordigers opgedragen last aanneemt, en hij het uiterste zal doen, om de bestaande moeijelijkheden en gevaren te overwinnen. Europa weet, zegt hij, dat gij R. Katholieken zijt, en aan de kerk behoort als elke andere katholieke natie; maar als Italianen behoort ge aan ons vaderland, dat gij bemint, en dat gij verdedigen wilt en zult doen bloeijen. Gij begeert als zoodanig, wat alle beschaafde volken voor zich verkregen hebben, de vrijheid van denken, de vrijheid van geweten, de burgerlijke vrijheid en gelijkheid, in een woord, gij begeert de toepassing van die beginselen, die den grondslag uitmaken van het volkenregt; als natie begeert gij u daarom aan te sluiten aan het roemrijk hoofd, dat zijn bloed veil had voor de zaak van Italië, en dat ons allen heeft opgewekt, om ons als soldaten der onafhankelijkheid te scharen onder de vanen van *Victor Emmanuel*, om vrije burgers van ons vaderland te worden.

Europa weet, dat het de rust aan Italië kan geven, door Italië aan de Italianen te laten; het weet, dat wij bereid zijn billijke waarborgen te geven voor het behoud der orde; maar het weet ook, dat het volk der Romagna, indien zijn geduld en gematigdheid niet worden erkend, alvorens zich te buigen, zou gevoelen, dat het oogenblik gekomen is, om alleen naar den inspraak van het hart, naar de eischen van regt en eer te luisteren.

Florence, Woensdagavond. Op het rapport van advokaat *Galeotti* heeft de volksvergadering den prins *van Carignan* tot regent van Toskane benoemd om namens koning *Victor Emmanuel* te regeren. Van de 155 stemmen verklaarde zich slechts eene hier tegen.

De verg. heeft daarop de volmagt van den gouverneur bevestigd tot de aanvaarding van het regentschap. Daarna heeft zij zich geprorogeerd.

Bologna, Woensdag avond. De vergadering der Romagna heeft met groote meerderheid de volgende voorstellen aangenomen: Het ontslag van den gouverneur generaal is aangenomen; de dank der vergadering wordt hem toegebragt. Den diktator van Parma en Modena wordt volmagt gegeven om de Romagna te besturen tot de prins regent het regentschap zal hebben aanvaard. De Sard. grondwet wordt afgekondigd. De regering zal het oogenblik harer in werking treding vaststellen. De ontbinding der vergadering zal den regent zijn voorbehouden. De vergadering heeft zich daarop geprorogeerd.

Zurich, Donderdag. Eene depêche uit Weenen meldt, dat het kabinet eene transaktie heeft aangenomen in het geschil, dat de onderteekening van het laatste verdrag in den weg stond. Oostenrijk stelt zich tevreden met 102 in plaats van 104 millioen. De verdragen zullen heden geteekend worden in de zaal van den raad van state. De HH. *Armand*, *Hoffmann* en *Nigra* zullen heden met de verdragen vertrekken. De gevolmagtigden vertrekken ook morgen.

Zurich, Donderdag-avond. Zoo even zijn de drie traktaten op het raadhuis dezer stad geteekend.

Brussel zal waarschijnlijk de plaats zijn waar het kongres zal bijeenkomen.

Parijs, heden Vrijdag. De *Moniteur* bevat eene cirkulaire van graaf *Walewski*, dd. 5. Nov. aan onze diplomatische agenten in het buitenland. In deze cirkulaire worden de voordeelen uiteengezet der bepalingen van het Zuricher verdrag. Verder wordt er in gezegd dat Frankrijk niet, gelijk gemeld is, Piëmont eene som zal voorschieten om Oostenrijk te voldoen, maar slechts bepaalde stortingen zal doen, Sardinië eene teruggave door eene vooraf overeengekomen kombinatie gemakkelijk makende. Frankrijk verlangt van Sardinië 60,000,000 frs. schadeloosstelling voor oorlogskosten. De regering heeft van *Pius* IX de verzekering ontvangen, dat hij een geschikt oogenblik afwacht, om hervormingen in het leven te roepen, die ten gevolge zullen hebben, den kerkelijken Staat eene administratie te geven bijna geheel door leeken gevoerd, en waarborgen te verleenen voor eene betere regtsbedeeling alsook voor een beter financiel beheer door middel eener gekozen vergadering.

De *Moniteur* bevestigt dat gisteren te Zurich de drie verdragen zijn onderteekend, en voegt er bij dat de Fransche en Oostenrijksche regeringen zich hebben verstaan, om een kongres te doen tot stand komen, dat van die verdragen kennis nemen en beraadslagen zal over de geschiktste middelen om eene bevrediging van Italië op duurzame en hechte gronden te bewerken.

De heer *Amédée Renée* is te Marseille overleden.

Bern, heden, Donderdag. Daar de verdragen gisteren ten stadhuize geteekend zijn, zullen de gevolmagtigden heden naar Bern vertrekken. Zij worden binnen tien of twaalf dagen voor de ratifikatie terug verwacht.

Eergisteren avond laat is er wederom een buitengewone ministerraad gehouden. Die herhaalde buitengewone vergaderingen staan, zegt men, in verband met de gewigtige beraadslagingen bij de Tweede Kamer over het spoorweg-ontwerp.

Aan wijzigingen en nieuwe beloften schijnt intusschen van wege de regering niet verder te kunnen gedacht worden. De tijd van lieven en boven is voorbij, en velen meenen, dat de kansen der aanneming van deze spoorweg-voordragten door de openbare diskussie zijn verminderd. Is het vooruitzigt gegrond, dat dit onregtvaardig en kostbaar plan van spoorwegen niet zal worden aangenomen, het ware eene weldaad voor 't land. Er zijn goede aanvragen genoeg voor den aanleg van spoorwegen in 't Noorden en Zuiden, dan dat er vrees voor zou behoeven te bestaan, dat de zaak der spoorwegen door eene afstemming zou lijden. Integendeel, die zaak zou er evenzeer door winnen als de natie. Moge de Vertegenwoordiging dus naar pligt en niet naar lokaliteitsbelang *stemmen.*

Gister hebben voor 't eerst meer voorstanders dan bestrijders der voordragt het woord gevoerd. *Tegen* spraken de heeren *de Kempenaer* en *Hugenholtz*, *voor* de heeren *v. Wintershoven*, *Dullert v. d. Poel* en *Reinders;* heden zet de heer *v. Diggelen* de diskussiën voort. Ook de heer *Thorbecke* is als spreker ingeschreven.

— Z. M. heeft benoemd tot ontv. te Woudsend c. a. de heer *J. W. D. van Hemert*, ontv. te Ballum.

— Bij beschikking is aan de heeren *P. P. Kievits en Cie.* te Amsterdam, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene stoombootdienst tot vervoer van reizigers, goederen en vee, van het Capelsche veer naar Rotterdam en tusschenplaatsen, en terug.

— Z. K. H. de prins *van Oranje* is gister avond van HD. buitenlandsche reis op het Loo teruggekeerd, om tegenwoordig te zijn bij de feesten, die aldaar den 15. dezer zullen gevierd worden.

— Reeds gister is er gemeld, dat van Stuttgardt ongunstige berigten aan H. M. onze koningin waren geworden over den gezondheids-toestand van den jeugdigen prins *Alexander.* Thans berigt de *N. R. Ct.*, dat de prins betert, maar dat H. M. de koningin reeds op hare terugreis uit Nizza Lijon is gepasseerd.

Omtrent hare vorige doorreize door die stad wordt door *le Nord* het volgende medegedeeld:

De bezoekers van het museum te Lyon merkten, eenige dagen geleden, een jongen soldaat op, die ijverig bezig was met het kopiëren van een der beroemdste stukken der verzameling. Eene vreemdelinge naderde hem, beschouwde oplettend zijne uitmuntende kopie en vroeg belangstellend, waar hij dien smaak voor de schilderkunst had opgedaan. De jeugdige krijgsman vertelde haar dat hij kweekeling was van *Horace Vernet*, doch in de loting was gevallen, en te arm om een plaatsvervanger te bekostigen, zich aan het lot had onderworpen, en zich had voorgenomen om zoo veel mogelijk zijne studiën te blijven voortzetten. De vreemde bood hem hierop eenen vrij hoogen prijs voor zijne schilderij en voegde er bij, dat zij voor zijne toekomst wenschte te zorgen. Toen de opgetogen kunstenaar den naam wilde weten zijner weldoenster, gaf deze glimlagchend ten antwoord: »Zend uwe schilderij aan de Koningin der Nederlanden."

Men verzekert, dat de vorstin het hierbij niet heeft gelaten, en dat de jonge schilder zich weldra door hare tusschenkomst geheel aan zijn vak zal kunnen wijden.

*— De *Elberfelder Ztg.* meldt volgens een schrijven uit Berlijn, dat H. K. H. prinses *Maria*, dochter van prins *Frederik*, welligt met den zoon van prins *Albrecht* in het huwelijk zal treden.

§— Bij de overweging in de afd. der Kamer van het wets-ontwerp tot vaststelling van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1860, betreffende het *Dep. voor de zaken der Hervormde eeredienst, enz.*, werden o. a. weder in sommige der afdeelingen, op reeds meermalen ontwikkelde gronden, bestreden en verdedigd de nuttigheid of wenschelijkheid van het behoud van departementen van eeredienst, met afzonderlijke ministers aan het hoofd. Ook het vraagstuk omtrent de intrekking der reserves, onder welke bij het koninklijk besluit van den 23. Maart 1852, het algemeen reglement voor de Hervormde kerk is goedgekeurd, kwam weder ter sprake. De kerk, werd beweerd, kon en behoorde zich zelve te regeren en was allezins in staat toezigt op het gebruik harer eigene fondsen te houden. Met het oog op de onafhankelijkheid van het Herv. kerkgenootschap wordt het eene verkeerdheid geacht, dat het beroepen van een predikant geene kracht heeft, dan na het verleenen der konink. goedkeuring. — Naar aanleiding der door den tegenwoordigen Minister voor de Herv. Eeredienst gedane toezegging, vroeg men, of de overweging van de aanspraak der Christelijk afgescheiden gemeenten op toelage uit 's Rijks kas reeds tot eenige uitkomst had geleid. Naar het gevoelen van verscheidene leden kan, aan een erkend kerkgenootschap, als dat der afgescheidenen, niet wel op den duur alle ondersteuning uit 's Rijks kas worden geweigerd. Andere leden verklaarden zich echter met nadruk tegen dit denkbeeld. Waar de Grondwet dit niet bepaald gebiedt, wilden zij niet, dat jegens kerkgemeenten met vrijgevigheid werd te werk gegaan. De volkomene afscheiding van Kerk en Staat werd daardoor hoe langer hoe moeijelijker.

— Onze lezers zullen zich welligt herinneren, dat het Fransche goevernement bij de Spaansche regering dezer dagen heeft aangedrongen op de voldoening eener vordering van 100 millioen, met de daarop verschenen renten sedert 1823, wegens de toen voor Spanje door Frankrijk gemaakte kosten.

Van goederhand vernemen wij, dat deze zaak thans te Madrid tusschen partijen geregeld is, met dien verstande, dat, in plaats van de verlangde som, door Spanje in eens af, aan Frankrijk zullen worden vergoed 60 millioen, betaalbaar in 3pCts. uitgestelde schuld (nu 1¾pCt.) van 1851.

Spoedig zal zich dus waarschijnlijk de gelegenheid opdoen, dat onze landgenooten hunnen voorraad Spaansche artikelen kunnen vergrooten! Men wachte zich voor schade! *Amst. Ct.*

— Het *Handbl.* rigt bij de bespreking van de staatsbegrooting van 1860 het volgende verzoek aan de regering.

»Trek u bij al dien overvloed het lot van de *mindere* ambtenaren aan, ook in uw belang. Die menschen kunnen in den regel niet leven van de traktementen, vastgesteld op tijdstippen, dat de levensbenoodigdheden zoo beduidend minder in prijs waren. De hoogere bezoldigingen waren steeds ruimer genomen.

»Daarin bestaat nog evenredigheid; maar voor de mindere is deze geheel verbroken. De staat, de rijke subsidiërende staat mag niet toelaten, dat een deel zijner dienaren gebrek lijde, of, *en de voorbeelden bestaan*, zich late verleiden tot zaken in strijd met hunnen pligt, in het nadeel van het staatsbelang, of van de publieke dienst.

»Geeft dan, bij al de garantien aan de toekomstige spoorweg-aktie-houders, ook die garantie aan de mindere ambtenaren, dat zij in dienst van den staat noch behoeven te verhongeren, noch behoeven op te houden eerlijke, voor omkooping onvatbare ambtenaren te zijn."

*— De wintervergadering der provinciale Staten van dit gewest is gisteren gesloten, nadat de nog te behandelen zaken: voordragten betreffende ontwerp-reglementen voor eenige waterschappen, beslissing omtrent de subsidie van het landhuishoudkundig-kongres, enz., waren afgedaan. Aan het kongres is verleend eene subsidie van f 700 en op eene aanvraag ten behoeve der bijzondere school te Polsbroekerdam f 200 doch alleen voor het jaar 1860.

Ook hebben de Staten uitgemaakt, dat zij bevoegd zijn voort te gaan met het toekennen van toelagen aan onderwijzers en instellingen van onderwijs en daarvoor vooreerst een post op de begrooting voor 1859 aangewezen.

— Ged. Staten van N. Holland hebben afwijzend beschikt op eene aanvraag tot daarstelling van eene stoombootvaart van Amsterdam op Haarlem, daar de boorden van de vaart daartoe niet geschikt zijn.

— De raad dezer stad heeft zich in zijne gis[illegible] gehouden zitting vereenigd met het rapport der komm. benoemd tot het voorstellen van maatregelen tot wering der prostitutie, welk rapport [illegible]digt met het advies, om te dier zake geene strafverordening vast te stellen.

— De burgemeester van Zwolle, mr. *de Vos v. Steenwijk*, in dit jaar als raadslid uitgevallen en thans weder benoemd, heeft voor zijne benoeming [illegible].

*— Uit N. Diep schrijft men ons van 10 Okt.: Met het schip Elise Henriette, kapt. *Deterding*, is heden morgen naar Batavia uitgezeild een detachement kol. troepen, sterk 125 man, komm. 1. luit. der O. I. inf. *Lindgreen*, medegeleiders de 2. luit. *C. W.* en *G. Schotbergh*; mede is uitgezeild het schip Barend Willem, kapt. *Relgers*, bestemd naar Oost-Indië, aan boord hebbende 20 man kol. soldaten onder bevel van den met verlof terugkeerenden kapt. *Ter Schouw*, medegeleiders de 2. luit. *Dockheer* en de off. v. gez. 3. kl. *v. d. Heuvel Reinders*. Men zal St. George d' Elmina aandoen, om eenige aangeworven negers in te nemen.

Morgen zeilt Z. M. korvet Juno uit.

*— Men meldt uit Amsterdam, dat er bij eenige voorname mannen daar ter stede en elders een plan bestaat, dat, ofschoon in den vorm zonderling, toch werkelijk eene diepe beteekenis heeft, namelijk: dat eene premie van *duizend gulden* zou worden uitgeloofd voor het best gekeurde antwoord op de vraag waarvan de beslissing aan het Hoogste Hervormd kerkbestuur wordt opgedragen, — aldus luidende:

»Hoe *ver* kan een leeraar van het Herv. kerkgenootschap gaan in het rondborstig ontkennen der door de christel. kerk algemeen erkende waarheden, om christenleeraar en in het openlijk bestrijden der belijdenisschriften van de Nederl. Herv. kerk, om Herv. predik. te *kunnen* blijven?"

Men zou vooraf eene voldoende som in 's rijks kas konsigneren, om de buitengewone verblijfkosten voor de vergadering, die de ingekomen antwoorden beoordeelt, te vergoeden.

*— Men verneemt, dat de Remonstrantsche kerk te Noordwijk binnen, met al wat er tot kerkelijk gebruik toe behoort, het eigendom is geworden van de aldaar onlangs gevestigde Christelijke Afgescheidene gemeente.

*— Uit Leijden schrijft men ons:

»Waarlijk de konkurrentie openbaart zich thans op een gebied, waar men haar nooit zou gezocht hebben. Zoo ontvangt men bijv. van verschillende zijden cirkulaires, tot aanvaarding van het lidmaatschap van een Zendelinggenootschap. Aan opwekkende woorden en ernstige aanbevelingen ontbreekt het niet, om de pogingen tot bekeering van de heidenen met geldelijke bijdragen te ondersteunen, niettegenstaande er ook stemmen worden gehoord, die voorziening eischen in den zedeloozen toestand der fabriekarbeiders en in de onredelijke behandeling van hunne in fabrieken werkzame kinderen.

»Men kan de beurs openen voor verschillende nuttige instellingen, die bestaan, zich uitbreiden of worden opgerigt, en er zullen wel altijd gevonden worden, die daartoe bereid zijn, ofschoon hun getal meer en meer inkrimpt en slechts een bepaald personeel uitmaakt, dat zich niet uitbreidt of bij vermindering niet genoegzaam schijnt te worden aangevuld.

»En geen wonder; in onzen tijd, waarin de individualiteit meer dan vroeger wordt geïnaugureerd en aan traditien weinig waarde gehecht, rijst bij sommigen, die het ook wel meenen en die evenzeer wel willen, de vraag op, of men op zedelijk gebied niet te veel met geldelijke middelen werkt en het stichten van vereenigingen niet de persoonlijke werkzaamheden en verantwoordelijkheid al te zeer verlamt.

»Hoevelen zijn er niet jaren achtereen naar onze Overzeesche bezittingen getrokken, die zich te midden van heidenen vestigden, en door wier voorbeeld en invloed veel meer moest zijn gewerkt, dan door bezoldigde zendelingen, die een karakter medebrengen, dat al dadelijk verschilt van den eenvoudigen leek, die als medeburger verschijnt en door beschaving en zedelijkheid een goed zaad strooijen kan, dat welligt even welig ontkiemt, als hetgeen gezaaid wordt door eene vooraf daartoe gewijde hand?

»Zoo is het ook met de binnenlandsche zending en wat men noemt evangelisatie onder protestanten en R. katholieken; zoo is het ook met elke poging tot bevordering der zedelijkheid onder de lagere standen. Het patronaat kan iedereen uitoefenen in den kring, waarin hij zich beweegt, maar 't is of geene poging wel gelukken zal, of zij moet uitgaan van vereenigingen, waarin uitsluitend één stand aan het hoofd staat of immers den boventoon voert. — In het maatschappelijk leven intusschen komen belangrijke zaken tot stand door personen van verschillende godsdienstige kleur, zonder dat een klerikaal element er zoo in gemengd is.

»Waarlijk, zoo het bestuur van het Nederlandsch Zendelinggenootschap, niet uitsluitend uit mannen uit denzelfden stand had bestaan, men zou welligt zooveel verwarring er niet in beleven. Zou het herder- en leeraarsambt trouwens wel zooveel bemoeijenissen met andere zaken buiten het uitsluitend gemeenteleven gedoogen, en zou niet daaraan vooral al de tijd moeten worden besteed, dien men beschikbaar heeft."

*— Uit 's Hertogenbosch schrijft men ons:

Dezer dagen namen de Prov. Staten van Noord-Brabant het besluit, zich bij rekwest tot 's lands vertegenwoordiging te wenden, ten einde haar te verzoeken het regeringsplan nopens de spoorwegen goed te keuren, zoo als 't is voorgedragen. De Prov. Staten vragen dus niets meer, maar ook niets minder dan het doodvonnis over Noordbrabants hoofdplaats uit te spreken. Zoo iets is vreemd en zal menigeen onverklaarbaar voorkomen, daar dit rekwest het tegenovergestelde vraagt van 't geen onlangs door onze stedelijke regering, de kamer van koophandel en een groot aantal ingezetenen dezer stad in onderscheidene adressen verzocht werd. Van den eenen kant of van den anderen wordt dus het algemeene belang te kort gedaan ten gelieve van partikuliere, van lokale inzigten. Men geeft het hemelhoog op van zijne zucht om alleen het algemeene belang te willen voorstaan, en toch behoeft men geen scherp doorzigt, om in dit besluit te [illegible] Prov. Staten alleen de plaatselijke belangen te doorschemeren. Bijna altijd wordt men het droevig verschijnsel gewaar, dat de kleine, meer of min onbeduidende steden eener provincie grooten naijver aan den dag leggen tegenover de hoofdplaats, en in voortdurende stemming gaarne van de gelegenheid gebruik maken, om die plaats te benadeelen, zonder te zien, dat daardoor niet alleen die stad maar de gansche provincie in dat nadeel betrokken wordt en de kleinere steden natuurlijk den weêrstoot daarvan moeten ondervinden. Men heeft geene uitgebreide kennis noodig van Staathuishoudkunde, om dit in te zien; het gezond verstand alleen zegt ons, dat door de welvaart der hoofdplaats insgelijks de bloei der overige steden eener provincie wordt verkregen, terwijl alles kwijnt als die stad kwijnt. Aanvankelijk, wel is waar, zullen sommige partikulieren in die provinciale steedjes beter zaken maken, doch dit kan geen stand houden op den duur, en spoedig, zeer spoedig zelfs, ziet men in, dat men zich zelven heeft bedrogen. Vóór dat onze Zuid-Willemsvaart gemaakt was, was 's Hertogenbosch een der welvarendste, eene der bloeijendste steden van ons land, door de bedrijvigheid, den handel en het vertier. Voor de gansche meijerij, zelfs voor een groot gedeelte van Limburg, ging Holland niet verder dan 's Hertogenbosch; daar was voor hen de groote marktplaats, waar men kwam koopen en verkoopen, waar men het geld kwam brengen, en ook in dien tijd ging het de overige steden en dorpen wel; er was overvloed en er was bloei en welvaart onder de inwoners. Maar sedert die vaart, welke millioenen heeft verslonden zonder veel voordeel aan te brengen, bestaat, kwijnt onze stad. Uit dien toestand heeft ze zich langzamerhand, door inspanning van krachten, wederom weten te verheffen, zelfs zoodanig dat, volgens de statistieken, 's Bosch alwaar aan koffij alleen, om van het overige te zwijgen, jaarlijks tusschen de vijftig à zestig duizend balen worden omgezet, met regt een der voornaamste koopsteden van Nederland mag genoemd worden. Met de spoorwegen zal al die welvaart spoedig verdwenen zijn, want inderdaad, de spoorwegen zullen, wat handel aangaat, ons niet alleen geen voordeel maar slechts nadeel aanbrengen. En toch, wij twijfelen niet meer aan de goedkeuring der Kamer van het ingediende projekt; van de redenaars, die tot nu toe hebben het woord gevoerd, hebben, wel is waar, verre weg de meesten er tegen gesproken, doch er blijven nog zoo velen die niet spreken, die alleen maar stemmen. De vertegenwoordigers uit Noordbrabant althans zullen waarschijnlijk doen, 't geen onze Prov. Staten hebben gedaan: die uit 's Bosch zullen er tegen, de overigen er vóór zijn.

— De *Middelburgsche Courant* meldt het volgende: In de laatste aflevering van het Album der natuur bespreekt prof. *P. Harting* de twee gewigtigste Nederlandsche uitvindingen op natuurkundig gebied, den verrekijker en het mikroskoop. Die mededeeling heeft voor onze stadgenooten eene bijzondere waarde, omdat beide uitvindingen in Middelburg hebben plaats gehad. *Johannes Lippershey*, ook wel *Laprey* genoemd, uit Wezel afkomstig, vestigde zich, na als metselaar te hebben gewerkt, later als brillenslijper in het huis genaamd: »De drie vare gesichten" in de Kapoenstraat alhier. In 1608 vervaardigde hij het eerste »instrument om verre te sien." Zijnen stadgenoot en buurman, *Hans* of *Johannes Janssen*, komt met diens zoon *Zacharias Janssen* de eer toe van reeds vroeger, waarschijnlijk in 1509, het mikroskoop te hebben uitgevonden.

Hoewel na het belangrijke stuk van prof. *Harting* de zaak toch nog altijd eenigzins duister blijft, is dit echter zeker, dat de beide uitvindingen te Middelburg hebben plaats gehad, en dat *Lippershey* gunstiger beoordeeling verdient, dan tot heden wel eens is geschied. Voor verder onderzoek is het misschien niet ondienstig eens te herinneren, dat een geacht ingezeten dezer gemeente nog twee verrekijkers, een korten en een langen bezit, welke volgens de overlevering onder de eersten zouden behoord hebben, die alhier vervaardigd werden. Op de alhier in 1857 gehoudene tentoonstelling van nijverheid waren deze kijkers ter bezigtiging gesteld.

Aan de uitvinding van het mikroskoop, zoo wel als van den verrekijker, is de hedendaagsche wetenschap zoo veel verschuldigd, dat de hoogleeraar den wensch uitspreekt, dat spoedig op de Groote Markt alhier, een waardig gedenkteeken zal verrijzen, hetwelk de dankbare hulde verkondigt van het nageslacht aan de twee burgers, waarop Middelburg reden heeft trotsch te zijn. De tegenwoordige gedenksteen aan de kerkmuur dient slechts om eene dwaling te verspreiden en kent aan *Janssen* toe wat *Lippershey* verrigtte.

De afbeeldingen van *Lippershey* en *Zacharias Janssen*, ontleend aan het zeldzaam wordend boek

van *Borellus* »De vero telescopii inventore," verhoogen de belangrijkheid van genoemd geschrift.

— In Zuylichen bij Zalt-Bommel heeft in twist, terwijl men wat veel had gedronken, een oom zijn neef met een mes gestoken, zoodat hij weldra den geest gaf.

Ook koningin *Victoria* heeft, even als onlangs keizerin *Eugénie*, den oorlog aan de krinolines verklaard, en wil die niet slechts zelve niet langer dragen, maar zou het gebruik daarvan ook aan de jonge prinsessen en de hofdames verboden hebben. Zou door de vereende krachten van twee zoo magtige vorstinnen, de Eng. koningin en de Fransche keizerin, de krinoline niet het onderspit delven?

WATERHOOGTE.

Arnhem, 10 *Nov.*, 2,30 El.; + AP. 9.25. Gev. 25 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 10. Nov. 9 voet 10½ duim, 9 voet 7½ duim Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Tweede Kamer heeft gister voortgezet de diskussie over het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen.

De heer *de Kempenaer* achtte, zonder aan de voortreffelijkheid onzer waterwegen te kort te willen doen, den aanleg van spoorwegen niet alleen wenschelijk, maar zelf onmisbaar, 1°. tot het verkrijgen van een meer versnellend middel van gemeenschap, minder met Belgie en met Frankrijk, dan wel met Duitschland; 2°. tot het verkrijgen van dergelijke middelen tusschen onze handelsteden en fabriekplaatsen; 3°. tot het meer versneld vervoer van personen.

De spreker heeft verklaard, de verbeteringen van het verkeer met Duitschland vooral te wenschen in het belang van den doorvoer-handel, dien hij verre is van te minachten, maar beschouwt als een krachtig middel ter bevordering van welvaart. Hem is voorgekomen, dat met de voordragt geenszins aan het billijk verlangen der belanghebbenden is voldaan; — dat er geen behoorlijk verband is voorgesteld van onze havens met Duitschland; — dat vooral, met den aanleg van den Zuider-spoorweg, niet is gelet op de wezenlijke behoeften, en dat voor het overbruggen der wateren twee zeer kostbare middelen zijn voorgesteld, terwijl men zich zeer gevoegelijk met één had kunnen vergenoegen; terwijl het nog te bezien zou staan, hoeveel millioenen schats eene brug naar den Moerdijk zou vorderen, en dat alles nog met miskenning van het belang van Amsterdam en van geheel Noord-Holland.

Wijzende op de geldelijke bezwaren, welke door de goedkeuring der voordragt zouden worden daargesteld, is hem dergelijke goedkeuring, op een tijd dat er nog zooveel behoort te worden gedaan om te voorzien in datgene, 't welk is nagelaten,— ook wat de defensie van den vaderlandschen grond betreft, — zeer ongeraden voorkomen,

De spreker verlangde, bij eene afwijzing der voordragt, dat de regering, afziende van al de verleende koncessien, zou voorstellen den aanleg van spoorwegen door den Staat, ten einde onze havens in verband te brengen met Duitschland, en ons vaderland met eene regte lijn te doorsnijden van het noorden naar het zuiden; den aanleg van zijtakken aan bijzondere personen overlatende. Hij verlangt daartoe eene lijn van Vlissingen, over Breda, naar de Duitsche grenzen, en eene lijn van Maarsbergen over Bommel (als de minst kostbare) naar het zuiden.

De heer *van Wintershoven* wenscht de redenen op te geven, waarom hij de voordragt der Regering goedkeurt. Bij de beoordeeling daarvan stelt hij op den voorgrond, dat de daarstelling van spoorwegen voor het Nederlandsche volk op dit oogenblik eene dringende, al te lang onvervulde behoefte is, en dat die behoefte bestaat, zoowel voor het binnen- als voor het buitenlandsch verkeer, voor het personen- en goederenvervoer, maar vooral voor onze internationale handelsbetrekkingen. Ik vraag nu niet, zegt Spr. of er verbetering mogelijk is, maar ik vraag alleen of ik gemagtigd ben, door afstemming van dit ontwerp, de weldaden die de natie uit deze voordragt dadelijk zal plukken, tot eene onzekere toekomst te verschuiven? Ik stel mij niet voor dat de tegenstanders eene wet zouden ontwerpen, die niet evenveel zoo niet meer zoude kosten. Spr. verdedigt hierop de voorgedragen lijnen, en zegt dat de tegenstand, die hij niet billijkt, alleen van Amsterdam komt. Maar Amsterdam kan en moet zich zelf helpen. Wat nu het politiek gedeelte betreft, hij verklaart zich te verheugen, dat de spoorweg-kwestie niet kan worden eene aanleiding tot politieke gebeurtenissen; indien het anders ware, indien deze kwestie misbruikt wierd voor politieke bedoelingen, hij zou het betreuren voor de zedelijke kracht onzer instellingen. Maar hij heeft de innige overtuiging, dat hier geen politieke drijfveer bestaat.

De heer *Dullert* betoogde, dat niemand de behoefte aan spoorwegen, het verlangen om ze tot stand te zien gebragt, had ontkend. Maar zij, die iets grootsch verlangden, gelijk de spoorwegen waren, behoorden over nevenwenschen heen te stappen en zich te bepalen tot het bereiken van hetgeen boven alles bij hen verkieslijk was. Wie alles tegelijk wil, wil eigenlijk de zaak niet. Hij zou als verdediger der wet optreden, ofschoon ook hij niet alles goedkeurde en beaamde wat door de Regering was voorgedragen. Zijn hoofdbetoog zou dan ook strekken om aan te toonen, dat de rigting en de voorstellen aannemelijk waren; dat hoofdbetoog zou hij doen voorafgaan en volgen van enkele losse opmerkingen in verband met hetgeen tegenstanders tegen de wet hadden aangevoerd. Daartoe verklaarde hij zich tegen staatsspoorwegen en tegen het kiezen van een centraalpunt als Utrecht; hij zegt, dat de sprekers over het minder of meerder belang van den transito-handel overdrijven, hij bestrijdt de lijn van Utrecht op Deventer, evenzeer als de behoefte van een lijn van Harlingen op Leer. In de zaak der Zuiderlijn is Spr. minder 't huis; maar hij meent toch, dat de voorgestelde plannen goed zijn. Vooral verklaart hij zich voor vaste bruggen. Spr. behandelt daarna het financieel punt, en meent dat het zeggen, dat de koncessionarissen geen geld kunnen krijgen, is opgekomen sedert Amsterdam zich in de zaak gemengd heeft. Eerst was 4½ pCt. ongehoord; het geld werd aan de koncessionarissen toegeworpen. Nu is 't omgekeerd, is 5 pCt. nog niet genoeg. Zou hier dat beweren wel zoo eerlijk gemeend zijn? Is 't vragen van meer rente-guarantie nu ook een handig kunstmiddel om 't welslagen der spoorwegen te belemmeren?

De heer *Reinders* heeft slechts kortelijk den indruk medegedeeld, dien de voordragt op hem had gemaakt. Hij had met genoegen gezien de aansluiting te Rotterdam met twee rivier-overgangen, die hij volstrekt noodig acht in het belang van het binnenl. verkeer, terwijl één overgang aanleiding zou geven tot benadeeling van vele lokale belangen. Tevens had hij met genoegen gezien de uitbreiding, gegeven aan de Zuiderlijn, de verbinding van Zeeland, de overgang te Arnhem als de beste verbinding tusschen het noorden en zuiden en de lijn die langs de IJsselsteden liep. Daarentegen had hij bezwaar daarin, dat Friesland en Groningen van het buitenland waren afgesloten; te dien aanzien vereenigde hij zich met al hetgeen de heer *Zijlker* in eene vorige zitting had ontwikkeld. Maar indien hij zich afvroeg, of hij deze wet mogt afstemmen, omdat de belangen van het gewest zijner inwoning miskend waren, dan antwoordde hij neen. Hij zou dus zijne goedkeurende stem aan de voordragt niet onthouden.

De heer *van der Poel* betoogde in den aanvang zijner rede het nut der daarstelling van spoorwegen hier te lande, uit overweging waarvan hij zich voorstelde over ondergeschikte bezwaren van dit wetsontwerp heen te stappen. Dit verdedigende nam hij achtereenvolgens op de onderscheidene bedenkingen daartegen ingebragt, alsmede de beschuldiging tegen de regering geuit, van hierin niet naar de voorschriften der Grondwet te werk te zijn gegaan. Spoorwegen van Staatswege te doen aanleggen en besturen achtte hij ondoelmatig te zijn; de daarstelling en exploitatie van ijzerbanen door partikulieren daarentegen leverden hem meer waarborgen op voor de veiligheid en deugdelijkheid van het vervoer. Ook was hij niet bevreesd dat er geen genoegzame fondsen zouden gevonden worden, wanneer die aanleg bij koncessie werd toegestaan, geloovende hij dat men tegen 4½ pCt. wel geld vinden zou, en dat men zich tegen het wetsontwerp niet moest verklaren uit een financieel oogpunt. Hij achtte Utrecht als uitgangspunt onnoodig, verdedigde de lijn naar Dordt, en betoogde, dat alhoewel de bepaling van twee rivierovergangen aanleiding tot het aanleggen van kostbare werken zou geven, toch die uitgaven niet aanzienlijker zouden zijn dan bij de daarstelling van slechts één overgang in de streken van Culemborg, waardoor ook geen zamenstel van wegen zou zijn ontworpen, en waarbij, zijns inziens, èn het algemeen èn vele lokale belangen werden niet in het oog gehouden.

De heer *ter Bruggen Hugenholtz* begint de bewering te ontkennen, dat, wanneer spoorwegen in Nederland niet vroeger zijn aangelegd, dit aan de Kamer zoude zijn te wijten, alsof deze dien aanleg zoude hebben belemmerd. Ten betooge hiervan treedt hij in eene historische ontwikkeling. Het gevolg van het uitstel van de Kamer van 27 Julij jl., alleen door de leden van de Zuidelijke provinciën geprovoceerd, is geweest, dat de regering voortgestuwd is op een weg, dien zij zelve heeft afgekeurd. Hij betreurt dit, omdat daaruit eene spanning is ontstaan, waarvan hij de ontknooping niet voorziet, en die de regering had kunnen voorkomen, zoo zij in den aanvang deze gewigtige kwestie beter had overwogen, en tegen den invloed van individuële belangen ware bestand geweest. Eéne zaak is waar, dat namelijk een der eerste vereischten bij het aanleggen van spoorwegen moet zijn de monden, waardoor zij gevoed worden, goed aan het net vast te hechten. Aan deze vereischten voldoet de regeringsvoordragt niet en ook daarom zal hij zijne stem daaraan moeten weigeren. Aan het slot zijner uitgebreide rede betreurt hij de rivaliteit tusschen Amsterdam en Rotterdam, en gelooft hij, dat de laatste stad oneindig meer gebaat zou zijn door de verbetering van de Maas, dan door spoorwegen, terwijl Amsterdam meer bevoordeeld zoude zijn door de verbetering van het Noord-Hollandsche kanaal dan door de voorgedragen doorgraving. Op gevaar af van zich aan impopulariteit bloot te stellen, stemt hij tegen de wet.

WEENEN, 8 November.

Van dag tot dag blijkt duidelijker, dat de betrekking van Oostenrijk tot Rusland geene verandering heeft ondergaan. De zending van aartshertog *Albrecht* heeft in dit opzigt niet het geringste resultaat gehad. Misschien ware Rusland niet ongeneigd geweest, zich tot een herstel der vroegere vriendschappelijke betrekkingen te laten vinden, als men van deze zijde had willen toegeven aan de daarvoor te stellen voorwaarden. Dezen betroffen de Oostersche kwestie. Daartoe was men echter hier ongezind.

De beraadslagingen over de toekomstige zamenstelling van den rijksraad zijn voor eenige dagen gesloten. Dat ligchaam zal echter niet spoedig in zijne nieuwe gedaante te voorschijn komen, omdat de leden der provinciale vertegenwoordiging er deel van moeten uitmaken, en dus die vertegenwoordiging nog eerst het aanzijn moet erlangen.

— 10 *Nov.* Met. 5 pCt. 72.—; Nat. 77.—; Bank 896.—; Noord-Bahn akt. —; Credit Anst. 203.—; O-Fr. Spoorw.-akt. 268.—; Lomb. Venet. —; Nieuwe —; W. op Lond. 3 m. 12.40; G. 25.

BERLIJN, 9 November.

Men verzekert, dat Frankrijk op het aanstaand kongres de Suez-kwestie ter sprake wil brengen.

De berigten uit de Romagna luiden niet gunstig. De door Engelsche bladen medegedeelde brief van *Napoleon* aan *Pius IX* is authentiek. Er wordt op hervormingen in aangedrongen, doch, naar het schijnt, met weinig gevolg.

Het vermoeden, dat Hamburg in de Keur-Hessische kwestie tegen Pruissen zal stemmen, is onjuist. De drie Hanzesteden zullen met onze regering stemmen.

Ter gelegenheid van het *Schillersfeest* zal een prijs voor het beste drama vastgesteld worden, om de twee of drie jaren te verleenen.

Te Kopenhagen heerscht een ministerkrisis. De min. van binnenl. zaken, de heer *Krieger*, wil zijn ontslag nemen.

Een gerucht, in de politieke kringen in omloop, wil, dat de koning van Sardinië voor den prins *van Carignan* waarschijnlijk de aangeboden kandidatuur voor het regentschap over Midden-Italië zal weigeren.

LONDEN, 9 November.

Het protest, in zake *Mortara* aan lord *J. Russell* overhandigd, is geteekend door 70 burgemeesters, 27 hertogen, 22 bisschoppen en aartsbisschoppen, 36 parlementsleden, enz. Men wil het kind thans bevrijd zien, omdat het te Bologna geboren, thans geen Romeinsch onderdaan meer is, en de Paus dus niet geregtigd is, in die zaak de regten der menschheid te vertrappen.

— 10 *Nov.* Gec. 96¼; Peru 4½ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. 29, 2¼ pCt. 15; Port. 5 pCt. 45¾; Sp. 3 pCt. 44¾, 1½ pCt. 35; Rusl. 4½ pCt. —. 5 pCt. —; Sard. 86½.

PARIJS, 9 November.

De *Moniteur* meldt, dat de keizer gisteren den hertog *van Leuchtenberg* en ook zijn oom prins *Jérôme*, een bezoek heeft gebragt en na het Louvre bezocht te hebben, naar Compiegne teruggekeerd is.

De minister van landbouw heeft bevolen, dat twee maanden lang proeven zullen worden genomen ter beantwoording der vraag, of het niet voordeeliger is, koren bij het gewigt dan bij de maat te verkoopen.

De heer *Chevalier* betoogt in zijne brieven in het *Journal des Débats*, over de betrekkingen tusschen Engeland en Frankrijk, dat een volk, welks geheel bestaan zoo uitsluitend op industrie en handel gegrond is, steeds de zee voor zich vrij moet houden, en tegen elke koalitie van de overige zeemagten moet blijven opgewassen. Het is dus, zegt hij, onvermijdelijk, dat als eene der groote mogendheden hare vlooten aanmerkelijk vermeerdert, Engeland dadelijk hetzelfde doet, daartoe ten eerste door het instinkt tot zelfbehoud gedreven.

Het expeditie-korps naar China, zal, naar men nu verzekert, slechts 8000 man sterk zijn.

De prefekten hebben aanschrijving gekregen, de bladen niets over de feesten te Compiegne te laten opnemen.

De tegenwoordigheid der grootvorstin *Maria* geeft aanleiding tot vele gissingen. Zoo spreekt men o. a. weder van het plan tot een huwelijk tusschen die vorstin en den koning van Sardinië.

Maandag zal eene brochure van *E. de Girardin* het licht zien, getiteld: *Napoleon III* en Europa.

De *Droit* geeft verslag van een kindermoord, die verschrikkelijke sensatie maakt. Mevr. *L.* leeft te Chinon met een groot vermogen; eene 15jarige dochter heeft er omgang gehad met den koetsier ten gevolge waarvan het meisje is bevallen. De moeder beweert, dat het kind dood geboren is en toen door haar verbrand, de dochter, dat de moeder het vermoord heeft en daarna verbrand.

Weder is het te laat uitgekomen, dat 2 voor 4 jaar te Quimper wegens diefstal tot levenslangen dwangarbeid veroordeelden onschuldig waren; de dieven zijn thans in hechtenis; de veroordeelden zijn intusschen de een te Brest, de ander in Cayenne overleden.

— 10 *Nov.* Rente op tijd 3 pCt. 70.10; Fr.-Oost Spw. 548.75; Sp. 1½ pCt. —, 3 pCt. 42⅝.

ADVERTENTIËN.

*** Ondertrouwd:

N. K. SWEMER,

en

M. J. LUBERTI.

Leiden 4 November 1859.

Eenige kennisgeving.

*** Ondertrouwd:

J. DOMMISSE Cz.,

beroepen Predikant te *Stavoren*,

en

H. VAN INGEN.

Utrecht, 10 November 1859.

*** Getrouwd:

H. F. LEIJGRAAFF, van Rotterdam,

met

A. P. HEIJMANS.

Utrecht, 10 November 1859.

*** Heden beviel voorspoedig van een *ZOON*, Vrouwe S. SMITH, ge'liefde Echtgenoote van

Utrecht, 10 Nov. 1859. E. H. KOL.

*** Heden overleed, na een langdurig maar zeer geduldig lijden, tot mijn leedwezen en tot diepe droefheid van zijne vrouw en kinderen, HENDRIK BOEKWEG, in den ouderdom van ruim zeventig jaren, waarvan hij 43 jaren mijne Moeder en mij met liefde en hartelijkheid gediend heeft.

Huize *Veelzigt* te Zeijst,
den 6. November 1859. C. I. J. VAN GHESEL.

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk bestuur.

(No. 4 VAN HET ABONNEMENT.)

Op DINGSDAG 15 November 1859,
zullen de vereenigde Tooneelisten, onder directie van

J. EDUARD DE VRIES,
de eer hebben op te voeren:

MENSCHENHAAT

EN

BEROUW.

Tooneelspel in vijf bedrijven en acht tafereelen, naar het Hoogduitsch door A. VON KOTSEBUE,
Met medewerking van de Dames KLEINE en ALBREGT-ENGELMAN, en de Heeren A. PETERS, METSCH en ALBREGT.

GEVOLGD DOOR:

ALS TWEE DROPPELS WATER,

Blijspel in een bedrijf.

Om de uitgebreidheid der Voorstelling aanvang ten **HALF ZEVEN** *ure.*

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge *f* 2.—. Beneden Loge *f* 1.50. Parquet *f* 1.25. Parterre *f* 1.—. 1e Amphitheater *f* 1.10. 2e Amphitheater *f* 0.65. Galerij *f* 0.40.

HH. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—5 ure.

*** **HOUTVERKOOPING op den Nienhoff bij Bunnik,** op Woensdag den 30. November 1859, des voorm. 10 ure, van **Eiken, Wilgen- en Populieren Boomen, Hakhout** en **drooge Takkebossen** en **Stommels.**

HOUTVERKOOPING
op de Ridderhofstad Gunterstein te Breukelen,

*** Op Maandag den 14. November 1859, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris N. FRANÇOIS SNEL, van: **Hoep of Griendhout, Teen, Elzen, Esschen, Iepen en Linden Hakhout en Populieren Boomen,** alles in tijds afgenommerd te zien.

HOUTVERKOOPING
op de
Ridderhofstad Moersbergen, onder Doorn.

*** Op Dingsdag den 15. November 1859, te beginnen des morgens ten 9 ure *precies*, zal, op *Moersbergen*, onder Doorn, bij en langs het **hout** worden verkocht:

Een welgewassen **Sparrenbosch**, groot ruim 3½ bunder, eerst in 4 percelen en daarna in massa.

voorts

staande en gehakte **Dennen, Sparren Werkhout, Sparren Juffers,** geschikt voor telegraafpalen, Deksparren, Rekhouten, groene en drooge **Takkenbossen,** enz., te zamen ruim 200 percelen.

Informatiën te bekomen ten kantore van den Heer H. J. VAN MARIENHOFF, te Wijk bij Duurstede.

UIT DE HAND TE KOOP

*** een LIEFHEBBERIJ-DRAAIBANK met Koperen Spil en Kopstel en Gereedschappen. — Te bevragen bij den Boekhandelaar J. J. H. KEMMER, Mariastraat.

*** De **STEENDRUKKERIJ** van J. MOSSEL **is verplaatst** van de Lange Smeesteeg naar *den Springweg*, het 2e huis van de Haverstraat E. 106; hij beveelt zich tevens aan tot het drukken van *Etiketten, Vignetten, Rekeningen, Adres-* en *Visitekaarten;* voorts alles wat tot gemeld vak behoort, tot zeer civiele prijzen.

*** **Een KOETSIER,** goed met 2 paarden kunnende rijden, van middelbaren leeftijd, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk geplaatst; kunnende de beste getuigschriften overleggen. Adres met franco brieven lett. A. Bureau dezer Courant.

*** Ten spoedigste wordt **verlangd een knappe Burger Jongen,** van omstreeks 16 à 18 jaar, voor loopend winkelwerk, enz., tegen *f* 2.— à *f* 2.50 per week, naar geschiktheid. Adres onder lett. A. B., bij den Boekhandelaar J. J. H. KEMMER, Mariestraat.

*** Als **Kantoorbediende** verlangt men spoedig een vlug en fatsoenlijk **Jong Mensch.** Duidelijk schrift en accuraat rekenen zijn hoofdvereischten, terwijl de kennis van vreemde talen meer tot aanbeveling verstrekken zal.

Reflecterenden adresseren zich met opgaaf van ouderdom en laatste betrekking, onder letter I. franco bij de Boekhandelaren J. G. VAN TERVEEN EN ZOON alhier.

*** Iemand van de R. K. godsdienst, oud 30 jaren, trouw, eerlijk en onbesproken van gedrag, goed en vlug kunnende schrijven, zag zich gaarne ten spoedigste **geplaatst voor loopend Kantoor, Kopieerwerk,** of iets dergelijks. Adres franco brieven, onder letter J., bij de wed. M. MELDER, Boekhandelaresse, O. G. Gaardbrug te Utrecht.

ATTENTIE.

*** **B. S. van Lier,** Chirurgijn Dentiste, Kunsttandvervaardiger, enz., is dagelijks ten zijnen huize te spreken of elders te ontbieden wegens het inzetten van alle soorten van KUNSTTANDEN; neemt Tanden en Kiezen uit, zonder de minste pijnen, herstelt alle gebreken aan den mond, en neemt ook op de geschiktste en billijkste wijze abonnementen aan.

Adres *Zadelstraat.* No. 385, te Utrecht.

HET ONOVERTREFBARE
VUURVAST IJZERGLANSLAK.

Geoctrooijeerd door Z. M. den Koning, van H. G. K. van OMMEREN, te ARNHEM.

JE MAINTIENDRAI.

*** Is het beste middel om Kagchels, Haarden, enz. een duurzaam uitmuntend schoon glanzend zwart te geven, waardoor roest en brandvlekken verdwijnen en dat tegen het felle stooken bestand blijft. De ondervinding leert dat Kagchels, Haarden, enz., welke hiermede onderhouden worden de oorspronkelijke schoonheid zoo onder als buiten deszelfs gebruik behouden.

Het is in blikken doozen à **25** en **12½ Ct.** verkrijgbaar.

M. J. C. Ham, Choorstraat.	Baarn E. van Dapperen.
J. C. Voogd, Weerdpoort.	Breukelen. J. Vlaanderen.
Rodelstartz, Neude.	de Bildt G. van Sanden.
R. W. Stern, Vreeburg.	Barneveld. den Oudsten.
P. A. Buitendijk. Voorstraat.	Hilversum. Wed. Ham.
Brink 't Hooft, O. Gracht Hamb. Brug.	Maarssen. H. Moolhuizen.
	Naarden. Wed. Zelderijk.
v. Rooijen, O. Gr. Weesbr.	Oudewater. Wed. Murk.
Rinkhuizen en Herminghuizen, t' Wijstraat.	Vianen. H. den Hartog.
	Vinkenveen. J. B. Kemme.
Amersfoort A. A. v. Wageningen.	Weesp. H. Meester.
	IJsselstein. J. Geurs.

*** Heden verschijnt en is à **5 Cents** verkrijgbaar: Het tweede **Supplement op den Catalogus** der **BIBLIOTHEEK IN VIER TALEN,** van den Boekh. A. VAN DORSTEN Jr, in de Lijnmarkt, bevattende ruim **500** der nieuwste romans. Tevens maakt gemelde Boekh. zijne begunstigers attent op zijne **LEESINRIGTING VAN HOLLANDSCHE en FRANSCHE TIJDSCHRIFTEN,** welke afzonderlijk voor minstens 3 maanden ter lezing te bekomen zijn, en waarvan een prospectus gratis verkrijgbaar is.

*** Bij de Boekhandelaren NOLET EN ZOON alhier is uitgegeven, en alom te bekomen,

GEDICHTJES EN ZANGEN

VOOR KINDEREN,

DOOR ***P. N. v. d. STOK,***

Predikant te Zuilen.

Met vier plaatjes en in keurig linnen bandje. *f* 1,25.

VOOR *f* 1.80 IN PLAATS VAN *f* 7,25.

*** Wie een degelijk werk over het **MAGNETISMUS** wil lezen en weten wil, wat er is van de GEESTENWERELD, ZIELS- en LIGCHAMELIJKE VERSCHIJNSELEN, HELDERZIEN, SLAAPWAKEN, DROOMEN, HEKSEN en SIBYLLEN, koope het groote Werk van **Dr. ENNEMOSER** over het *MAGNETISMUS* in verband met NATUUR en GODSDIENST, 2 Deelen gr. 8°., bij **G. D. BOM** te Amsterdam Damrak, H. 117, en in alle Boekwinkels *franco* te bestellen.

SCHEIKUNDE.

*** Bij S. E. VAN NOOTEN te *Schoonhoven*, is heden uitgegeven en verzonden:

HET TWEEDE DEEL
(DE SCHEIKUNDE DER METALEN)
VAN HET

LEERBOEK DER SCHEIKUNDE

ten gebruike aan Inrigtingen van Lager en Middelbaar Onderwijs, en tot zelf-onderrigt,

DOOR

Dr. J. W. GUNNING,

Lector aan de Hoogeschool en Leeraar in de Scheikunde aan de Technische School te Utrecht.

236 bladz. met 2 platen. Prijs *f* 1.75.

Het onlangs uitgegeven 1. deel *(de Scheikunde der Niet-Metalen)* met 5 platen, is mede alom te bekomen. Prijs *f* 1.80.

De prijs der beide deelen is *f* 3,55.

*** De Boekhandelaar J. C. LOMAN Jr., te Amsterdam, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

PROEVE EENER GESCHIEDENIS DER WATERGENEESKUNDE; naar het Hoogduitsch van BERNHARD HIRSCHEL, *Medicinae doctor* en praktiserend Geneesheer te Dresden. 1e Stukje. Oude geschiedenis en Middeleeuwen. Met 6 uitslaande gesteendrukte platen . . *f* 1,90.

De in dit werkje voorkomende Voorrede van den Vertaler bevat eene uitvoerige **antikritiek** op de ten vorigen jare in verschillende Tijdschriften geplaatste **beoordeelingen,** van het bij den Uitgever dezes mede verschenen boekje.

Dr. J. C. M. SELINGER, **'t was maar een Boer.** Authentieke levensschets van **VINCENZ PRIESZNITZ.** Met portret en facsimile. *f* 1,90.

MARKTBERIGTEN.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 9 November.

Tarwe van *f* 7.50 tot *f* 8.90. Ruwarige dito van *f* 9.50 tot *f* 10.50. Rogge van *f* 7.00 tot *f* 7.50. Boekweit van *f* 6.00 tot *f* 6.50. Haver van *f* 4.25 tot *f* 5.25. Paardenboonen van *f* 8.00 tot *f* 8 25. Witte Erwten van *f* 8.00 tot *f* 8.30. Garst van *f* 0.00 tot *f* 0.00. Boter de 5 Ned. Onzen van *f* 0.53 tot *f* 0.60. Hoendereijeren de 100 stuks *f* 3.50.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren.	Wind- rigt.	kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen.
			N G.						
10	2	nno	0.5	778.15	46.6	+ 0.2	0.70	0.	Ligtbewolkt
	10	n.	0.0	81.12	37.6	— 3.2	1.00	0.	Helder
11	8	o.	0 0	81.81	35.4	— 5.8	0.85	0.	Ligtbewolkt.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 10 November 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	2½ pCt.		$63\frac{9}{16}$	$63\frac{11}{16}$	$63\frac{9}{16}$
dito dito	3	„	$75\frac{5}{8}$	$75\frac{7}{8}$	$75\frac{1}{4}$
dito dito	4	„	$97\frac{1}{8}$		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½ pCt.		$51\frac{3}{4}$		
SPANJE.					
Obligatien	1¾ pCt.		$32\frac{1}{8}$	$32\frac{3}{16}$	$32\frac{3}{16}$
Obligatien	3	„	$43\frac{3}{8}$		
Binnenl. Schuld	3	„	$41\frac{3}{4}$	$41\frac{7}{8}$	$41\frac{13}{16}$
Amortisable			$10\frac{3}{4}$		
Bewijzen Koepons			$4\frac{7}{16}$	$4\frac{1}{2}$	
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{3}{8}$	$43\frac{7}{16}$	
dito 1856/59 . . .	3	„	$42\frac{15}{16}$	42	
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	$103\frac{1}{2}$		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$84\frac{7}{8}$		
Certifikaten 1840 . . .	4	„	$80\frac{15}{16}$		
Cert. bij *Stieglitz* . . .	4	„	$80\frac{1}{4}$		
dito 5e Serie	5	„	$89\frac{5}{8}$		
dito 1855 6e Serie . .	5	„	$99\frac{1}{4}$	$99\frac{5}{16}$	
dito Adm. te Londen	3	„	$63\frac{13}{16}$	$63\frac{7}{8}$	
Certifik. van Assign. .	6	„	$61\frac{3}{4}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			$157\frac{1}{4}$	$157\frac{1}{2}$	
Obligatiën	4	pCt.	$77\frac{13}{16}$	$77\frac{7}{8}$	$77\frac{13}{16}$
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	„	$101\frac{1}{2}$	$101\frac{5}{8}$	
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$53\frac{7}{16}$	$53\frac{11}{16}$	$53\frac{9}{16}$
Oblig. Rente Am.. . .	5	„	73	$73\frac{1}{8}$	
dito dito Nat. 1854. .	5	„	$57\frac{3}{8}$	$57\frac{5}{8}$	$57\frac{1}{2}$
dito dito	2½	„	$28\frac{1}{2}$	$28\frac{5}{8}$	$18\frac{1}{2}$
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	$99\frac{3}{8}$	$99\frac{1}{2}$	
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855. .	1	„	$14\frac{1}{2}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.